

В. Г. Каретников

Астрономічна обсерваторія Одеського університету

АСТРОНОМІЧНА ОБСЕРВАТОРІЯ ОДЕСЬКОГО УНІВЕРСИТЕТУ – науково-дослідна та навчальна астрономічна установа. 1863 Одес. міська дума подарувала обсерваторії ділянку землі, а 1870 виділила необхідні кошти на її будівництво. 1871 обсерваторія розпочала діяльність, її очолив Л. Беркевич. Згодом під керівництвом [О. Кононовича](#), [О. Орлова](#), [К. Покровського](#), [В. Цесевича](#) вона стала однією з найбільших університет. обсерваторій України. Окрім наук. та адм.-господар. бази в Одесі, вона має дві позаміські спостережні станції в селах Маяки Біляїв. р-ну і Крижанівка Комінтернів. р-ну Одес. обл., а також 3 спостережні пункти: на перевалі Безіменний (Вірменія), на піку Терскол (Пн. Кавказ), на г. Душак-Ерекдаг (Туркменистан). Вивчаються сталі і змінні зорі, астероїди, комети, штучні супутники Землі, пилова складова Соняч. системи. Створюються каталоги положень і фіз. характеристик небес. тіл: каталоги розподілів енергії у спектрах випромінювання бл. 800 зір у спектрал. діапазоні 320–1080 нм; каталог кінематич. і морфологіч. параметрів холодних зір-гігантів з їх характеристиками; каталог орбіт метеорів за фотографіч. спостереженнями 1953–83; 26 астрометрич. каталогів та ін. Здійснюється астроприладобудування, зокрема створ. 30 телескопів з діаметрами гол. дзеркал 30, 40, 60, 80 і 100 см; розроблено нові системи їх автоматизов. обладнання. У обсерваторії – третя в світі колекція фотоплатівок (понад 100 тис.) знімків зоряного неба; у депозитарії – бл. 400 тис. неопубл. фотоелектричних спостережень. Тут вперше у СРСР 1966 було розпочато роботу з електроспектрофотометрії зір у близькій інфрачервоній області спектра. Отримано дані про вміст маловивчених елементів (ітрію, ербію, арсена та ін.) в атмосферах Сонця і яскравих зір; відкрито існування комето-метеорних та астероїдо-метеорних комплексів тощо. Гол. інструменти: 100-см, два 80-см, 60-см, шість 15–40-см телескопів, 7-камер. астрограф, 50-см автоматиз. комплекс для спостережень штуч. супутників Землі, меридіанне коло, автоматич. присмерковий електрофотометр, два 4-камерні метеорні патрулі та камери для спостережень болідів, будуються 100-см і 80-см лазерно-локаційні комплекси. Від 1989 дир. [В. Каретников](#). Вид. – «*Odessa Astronomical Publication*».

Фотоілюстрації

Рекомендована література

1. Страницы истории астрономии в Одессе: Сб. Ч. 1–4. О., 1994–97;
2. Позигун В. А. Астрономическая обсерватория Одесского государственного университета. О., 1996.

Бібліографічний опис:

Астрономічна обсерваторія Одеського університету / В. Г. Каретников// Енциклопедія Сучасної України [Електронний ресурс] / Редкол.: І. М. Дзюба, А. І. Жуковський, М. Г. Железняк [та ін.] ; НАН України, НТШ. – К. : Інститут енциклопедичних досліджень НАН України, 2001. – Режим доступу: <https://esu.com.ua/article-44537>

2001-2025 © Ця енциклопедична стаття захищена авторським правом згідно з чинним законодавством України ([докладніше](#)).